

Aan de Staatssecretaris van
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum
13 augustus 2019

ons kenmerk
RvB.86/19/STS/ptb

telefoonnummer

Betreft: Uitvoeringstoets wetsvoorstel wijziging van de Participatiewet

Mevrouw de Staatssecretaris,

Met uw brief van 20 juni 20120, kenmerk 2019-0000086014, verzoekt u mij het *conceptvoorstel tot wijziging van de Participatiewet in verband met het uitsluiten van fraudevorderingen bij de vermogenstoets* te beoordelen op uitvoerbaarheid. Met deze brief voldoe ik aan uw verzoek.

Algemeen

Met dit wetsvoorstel wordt beoogd de onterecht gunstige positie van mensen met fraudevorderingen bij de toegang tot het recht op bijstand weg te nemen. Voorgesteld wordt om vorderingen die zijn ontstaan wegens fraude, uit te sluiten van de vermogenstoets voor de toegang tot het recht op bijstand en AIO-aanvulling.

De SVB onderschrijft het uitgangspunt dat fraude niet mag lonen. Vooral het verzwijgen van vermogen, ook als dat later ontdekt wordt, blijkt in de praktijk vaak lonend voor ontvangers van een AIO-aanvulling. Met deze wetswijziging wordt de toegang tot de bijstand moeilijker voor personen die in het verleden hun mededelingsverplichting hebben geschonden tijdens het ontvangen van een uitkering. Tegelijkertijd geeft de Memorie van toelichting uitdrukkelijk ruimte om in sommige gevallen toch bijstand te verlenen. Hoewel deze ruimte past bij het vangnetkarakter van bijstand, wordt hiermee het beoogde effect van het wetsvoorstel enigszins tenietgedaan.

Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

De SVB acht deze wijziging van de Participatiewet uitvoerbaar en handhaafbaar, met in achtneming van onderstaande kanttekeningen.

In het voorstel worden in sommige gevallen ook de fraudevorderingen uitgesloten, die veroorzaakt zijn door het handelen of nalaten van een wettelijke vertegenwoordiger. De SVB meent dat een bijstandsgerechtigde met een wettelijke vertegenwoordiger hierdoor onredelijk zwaar kan worden getroffen. De schending van de mededelingsverplichting door de wettelijke vertegenwoordiger komt voor rekening van de bijstandsgerechtigde, terwijl de bijstandsgerechtigde aan de schending niet altijd schuld heeft.

Het nieuwe artikel 78ee Participatiewet bepaalt dat het overgangsrecht van toepassing blijft *zolang* dat recht op bijstand bestaat. Elke onderbreking van het recht op bijstand zou tot de beëindiging van het overgangsrecht moeten leiden. De SVB is voornemens aan deze bepaling beleidsmatig invulling te geven zoals in bijlage 1, onder **Overgangsrecht** is uiteengezet.

Daarnaast ziet de SVB in de wijze waarop het overgangsrecht vorm is gegeven een mogelijke belemmering voor het accepteren van tijdelijk werk door personen met een fraudevordering die dateert van voor de inwerkingtreding van het wetsvoorstel. De SVB geeft u in overweging een termijn op te nemen waarbinnen het overgangsrecht kan herleven nadat de bijstandsverlening – wegens het accepteren van tijdelijk werk – korte tijd is onderbroken.

De datum van het terugvorderings- of boetebesluit is bepalend voor de vraag of een fraudevordering onder het overgangsrecht valt. Deze datum van het terugvorderings- of boetebesluit is (mede) afhankelijk van de voortvarendheid waarmee een bestuursorgaan zijn besluitvorming afrondt. De SVB vindt het wenselijk dat zij de mogelijkheid houdt om fraudevorderingen in aanmerking te nemen die gedateerd zijn op of na de dag van inwerkingtreding van het wetsvoorstel als de besluitvorming rond de terugvordering of de bestuurlijke boete onredelijk lang heeft geduurd.

Datum inwerkingtreding

De SVB verwacht ongeveer 3 maanden nodig te hebben om de wijziging te implementeren na afronding van het parlementair traject.

Effect voor de klant, regeldruk, capaciteit en communicatie

De SVB zal na inwerkingtreding van deze wetswijziging bij het toetsen van het vermogen ook moeten vaststellen of een gemelde schuld kwalificeert als een fraudevordering of niet. Bij de aanvraag zal gevraagd worden naar de oorzaak van de schuld. De SVB zal in een aantal gevallen de klant om nadere bewijsstukken of informatie moeten vragen, dan wel de nodige gegevens via Suwinet-inkijk raadplegen.

Naar verwachting gaat het om een beperkt aantal gevallen, met een verwaarloosbaar effect op de administratieve lasten (regeldruk) voor klanten en op de benodigde capaciteit van de SVB. Doordat fraudevorderingen niet meer meetellen als schuld zullen meer huishoudens een vermogen hebben boven de vrijlatingsgrens. De SVB schat in dat daardoor maximaal een tiental huishoudens per jaar geen recht op AIO zullen hebben. Een deel daarvan zal daarom geen AIO aanvragen; in andere gevallen wordt de aanspraak afgewezen. In uitzonderlijke gevallen worden lopende rechten beëindigd. Mogelijk zal in incidentele gevallen bezwaar en/of beroep worden ingesteld. Voor de lopende AIO-klanten verandert er niets zolang het recht op AIO blijft bestaan vanwege het overgangsrecht. De SVB is voornemens bestaande en potentiële klanten en hun omgeving te informeren via de website van de SVB.

Gevolgen verantwoordings- en beleidsinformatie

Medewerkers van uw ministerie hebben de SVB verzocht periodiek informatie te leveren over het aantal gevallen waarbij sprake is van een fraudevordering die van invloed is op de vermogenstoets. De SVB zal aan dat verzoek voldoen. Hiervoor zullen de informatiesystemen van de SVB worden aangepast.

Gevolgen ICT, implementatie, gegevensuitwisseling en risico's

De gevolgen van de wetswijziging voor de SVB zijn relatief gering. De ICT-systemen zullen beperkt worden aangepast om de gevraagde beleidsinformatie te leveren en om gegevens over fraudevorderingen bij de SVB beschikbaar te stellen voor onze ketenpartners via Suwinet.

Tenslotte zal de SVB een aantal werkinstructies, formulieren, standaardteksten van beschikkingen en brieven en de website aanpassen.

De SVB voorziet geen bijzondere risico's bij de implementatie en uitvoering van de wetswijziging.

Financiële effecten op de uitvoeringskosten

De SVB acht de structurele kosten van deze wetswijziging verwaarloosbaar.

De eenmalige uitvoeringskosten bedragen ongeveer € 14.924. Deze kosten hebben met name betrekking op de aanpassing van de ICT-systemen, werkinstructie en klantproducten. Een nadere onderbouwing treft u aan in bijlage 2.

Voor vragen over of een toelichting op deze uitvoeringstoets kunt u contact opnemen met **FL**

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest en stel het op prijs om binnen 6 weken een reactie te ontvangen op deze brief.

drs. S.T. Sibma
voorzitter Raad van Bestuur

Bijlagen: 2

Bijlage 1. Juridisch commentaar van de SVB

De SVB heeft een aantal opmerkingen over het wetsvoorstel. Allereerst een aantal algemene opmerkingen. De meeste opmerkingen betreffen het overgangsrecht. Daarop gaat de SVB hieronder apart in.

Algemene opmerkingen

De SVB onderschrijft het uitgangspunt dat fraude niet mag lonen. Het is dan ook terecht dat het wetsvoorstel streng is aan de voorkant. De toegang tot de bijstand wordt moeilijker voor personen die in het verleden hun mededelingsverplichting hebben geschonden tijdens het ontvangen van een uitkering. Tegelijkertijd is het wetsvoorstel soepel aan de achterkant. De Memorie van toelichting gaat uitgebreid in op mogelijkheden om in sommige gevallen toch bijstand te verlenen. Hoewel dit past bij het vangnetkarakter van de bijstand, merkt de SVB op dat hiermee het beoogde effect van het wetsvoorstel enigszins tenietgedaan wordt.

De tweede opmerking betreft de positie van de bijstandsgerechtigde indien hij een wettelijke vertegenwoordiger heeft. Het nieuwe vijfde lid bij artikel 34 Participatiewet bepaalt dat in sommige gevallen ook fraudevorderingen die veroorzaakt zijn door het handelen of nalaten van een wettelijke vertegenwoordiger zijn uitgesloten van de vermogenstoets. De SVB meent dat een bijstandsgerechtigde met een wettelijk vertegenwoordiger hierdoor mogelijk onredelijk zwaar wordt getroffen. De schending van de mededelingsverplichting door de wettelijke vertegenwoordiger komt immers voor rekening van de bijstandsgerechtigde, terwijl de bijstandsgerechtigde aan de schending niet altijd schuld heeft. De SVB verzoekt om in de Memorie van toelichting nader in te gaan op dit punt.

Ten derde merkt de SVB op dat er voor gekozen is om fraudevorderingen op grond van onder andere de Participatiewet, de AKW, de Anw en de AOW uit te sluiten van de vermogenstoets. De SVB vraagt zich af waarom fraudevorderingen op grond van andere wetten en regelingen die de SVB uitvoert niet zijn uitgesloten. Te denken valt aan de Remigratiewet.

Overgangsrecht

Het nieuwe artikel 78ee Participatiewet bepaalt dat het overgangsrecht van toepassing blijft *zolang dat recht op bijstand bestaat*. De Memorie van toelichting geeft het voorbeeld van een persoon wiens recht op bijstand wordt onderbroken omdat hij gaat werken. Als deze persoon een nieuwe aanvraag doet, is sprake van een nieuw recht op bijstand en niet meer hetzelfde recht op bijstand. Het overgangsrecht is dan niet meer van toepassing.¹

De SVB merkt op dat de Memorie van toelichting geen antwoord geeft op de vraag of het overgangsrecht van toepassing blijft in de situatie dat een bijstandsgerechtigde de pensioengerechtigde leeftijd bereikt na inwerkingtreding van het wetsvoorstel. Dit geldt ook voor de situatie dat na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel een huwelijk of daarmee gelijkgestelde gezamenlijke huishouding ontstaat waarbij ten minste een van de personen recht heeft op bijstand.

¹ Zie de artikelsgewijze toelichting bij onderdeel B.

De SVB leidt uit de Memorie van toelichting af dat met de zinsnede “*zolang dat recht op bijstand bestaat*” bedoeld wordt dat de bijstandsverlening onafgebroken moet voortduren.² Gelet hierop legt de SVB het overgangsrecht als volgt uit:

- Op bijstandsgerechtigden die de pensioengerechtigde leeftijd bereiken na inwerkingtreding van het wetsvoorstel blijft het overgangsrecht van toepassing, mits het recht op bijstand onafgebroken voortduurt. De SVB stelt weliswaar het recht op bijstand in de vorm van AIO vast, maar dit is louter het gevolg van een keuze van de wetgever om de Participatiewet door twee verschillende organisaties te laten uitvoeren. Bij een tijdige aanvraag door een bijstandsgerechtigde die voor bijstand in de vorm van AIO in aanmerking komt, is volgens de SVB sprake van onafgebroken bijstandsverlening.
- Als na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel een huwelijk of een daarmee gelijkgestelde gezamenlijke huishouding ontstaat tussen twee alleenstaande bijstandsgerechtigden die ieder een fraudevordering hebben die dateert van voor de inwerkingtreding, blijft het overgangsrecht van toepassing. De bijstandsverlening duurt immers voor beiden onafgebroken voort. Deze personen hebben voortaan recht op gezinsbijstand.
- Als na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel een huwelijk of een daarmee gelijkgestelde gezamenlijke huishouding ontstaat tussen een alleenstaande bijstandsgerechtigde met een fraudevordering die dateert van voor de inwerkingtreding en een persoon zonder fraudevorderingen, blijft het overgangsrecht van toepassing op de persoon die al bijstand had. Er bestaat recht op gezinsbijstand waarbij de fraudevordering van de bijstandsgerechtigde wordt meegenomen in de vermogenstoets voor het gezin.
- Als na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel een huwelijk of een daarmee gelijkgestelde gezamenlijke huishouding ontstaat tussen een alleenstaande bijstandsgerechtigde zonder fraudevorderingen en een persoon met een fraudevordering die dateert van voor de inwerkingtreding van het wetsvoorstel, is het overgangsrecht niet van toepassing. De fraudevordering van de nieuwe partner valt niet onder het overgangsrecht, omdat die nieuwe partner op de dag voor inwerkingtreding van het wetsvoorstel geen recht op bijstand had.

De tweede opmerking over het overgangsrecht betreft eveneens de voorwaarde dat het overgangsrecht geldt *zolang dat recht op bijstand blijft bestaan*. Zoals de tekst nu luidt, leidt elke onderbreking van het recht op bijstand tot de beëindiging van het overgangsrecht. Dit zal personen met een fraudevordering die dateert van voor de inwerkingtreding van het wetsvoorstel mogelijk weerhouden van het accepteren van tijdelijk werk. Dit staat haaks op het uitgangspunt dat de bijstand tijdelijk is, gericht op uitstroom naar werk. De SVB geeft de Staatssecretaris in overweging een termijn op te nemen waarbinnen het overgangsrecht kan herleven nadat de bijstandsverlening – wegens het accepteren van tijdelijk werk – korte tijd is onderbroken.

Ten slotte merkt de SVB op dat de datum van het terugvorderings- of boetebesluit bepalend is voor de vraag of een fraudevordering onder het overgangsrecht valt. De keuze voor deze datum is arbitrair, want de datum van het terugvorderings- of boetebesluit is mede afhankelijk van de voortvarendheid waarmee een bestuursorgaan zijn besluitvorming afrondt.

² Zie de artikelsgewijze toelichting bij onderdeel B.

De SVB vindt het wenselijk dat zij de mogelijkheid houdt om fraudevorderingen in aanmerking te nemen die gedateerd zijn op of na de dag van inwerkingtreding van het wetsvoorstel als de besluitvorming om tot de terugvordering of de bestuurlijke boete te komen onredelijk lang heeft geduurd.

Bijlage 2. Overzicht eenmalige uitvoeringskosten

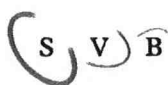
Eenmalige invoeringskosten	Uren	Prijs (€)*	Totaal (€)
<i>Aanpassen informatiesystemen</i>			
Functioneel ontwerp	20	€ 93	€ 1.860
Technisch ontwerp en bouw	40	€ 86	€ 3.440
Testen	40	€ 79	€ 3.160
Aanpassen werkinstructies	16	€ 101	€ 1.616
Aanpassen klantproducten	48	€ 101	€ 4.848
Totaal (afgerond)			€ 14.924

* = Uurtarief inclusief

INFORMATIEANALYSE

UITVOERINGSTOETS WIJZIGING PARTICIPATIEWET UITSLUITEN FRAUDEVORDERINGEN BIJ VERMOGENSTOETS

R208480

Sociale Verzekeringsbank voor het leven

DOCUMENTBESCHRIJVING

Informatie

Inhoud	U-toets wijziging Participatiewet ivm uitsluiten fraudevorderingen bij vermogenstoets
Bestand	R208480 Informatieanalyse U-toets wijziging Participatiewet ivm uitsluiten fraudevorderingen bij vermogenstoets
Auteur	Ted Wesseling

Wijzigingen

Versie	Datum	Samenvatting van de wijzigingen
0.1	16-07-2019	Eerste uitgave
0.2	18-07-2019	Review-commentaar van Koos Vriezen verwerkt
0.3	25-07-2019	Review-commentaar verwerkt van Charmaine Boekhout , Gerlinde Hager, Ellen Huigen, Paul Burrough, Daniel Purmer en Ramon de Groot
0.4	02-08-2019	Review-commentaar verwerkt van JZ

Goedkeuringen

Versie	Datum	Goedgekeurd door

Verspreiding

Versie	Datum	Verspreid naar
0.1	xx-xx-2019	Koos Vriezen
0.2	18-07-2019	Annemiek Slovacek, Ellen Huigen, Peter Broeders, Ramon de Groot, Farid Lahri, Daniel Purmer, Paul Burrough, Leon ten Barge, IKO, ODK
0.3	25-07-2019	Femke Lagerveld, Egbert de Graaf, Annemiek Slovacek, Ramon de Groot, Frans Alders
0.4	02-08-2019	Femke Lagerveld, Egbert de Graaf, Annemiek Slovacek, Ramon de Groot

1	AANLEIDING.....	4
2	PROBLEEMDEFINITIE	4
3	DOELSTELLING.....	5
4	UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN.....	56
5	UITGANGSDOCUMENTATIE	6
6	OPLOSSING	6
6.1	BESCHRIJVING VAN DE OPLOSSING.....	6
6.2	RISICOANALYSE	940
6.3	ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE	10
6.4	INFORMATIEBEVEILIGING.....	10
6.5	SYSTEEM.....	1011
6.6	INSTRUCTIE	1011
6.7	INFRASTRUCTUUR.....	11
6.8	JURIDISCH.....	11
6.9	OPLEIDING.....	1112
6.10	ORGANISATIE	1112
6.11	PERSONEEL.....	1112
6.12	HUISVESTING.....	1112
6.13	CONSEQUENTIES VOOR DE KLANTEN.....	1112
6.14	KLANTCOMMUNICATIEPRODUCTEN.....	1112
6.15	COMMUNICATIE RICHTING VESTIGINGEN	1112
6.16	KOSTEN EN BATEN.....	12
6.17	ALGEMENE BEVINDINGEN	1213

1 AANLEIDING

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de SVB verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen voor het wetsvoorstel tot het wijzigen van de Participatiewet in verband met het uitsluiten van fraudevorderingen bij de vermogenstoets.

2 PROBLEEMDEFINITIE

Het wetsvoorstel heeft betrekking op de wetgeving die mede door de SVB wordt uitgevoerd. De SVB voert de Aanvullende inkomensondersteuning ouderen (AIO) uit. Deze regeling voorziet in de aanvulling van het inkomen van personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt en hun eventuele huwelijks- of samenwoonpartner tot het bijstandsniveau. De wetwijziging heeft gevolgen voor de inrichting van het primaire uitvoeringsproces van deze regeling.

Het wetsvoorstel omvat twee inhoudelijke artikelen die allebei een voorstel tot wijziging impliceren van de Participatiewet. Het eerste voorstel (artikel I) gaat over het uitsluiten van fraudevorderingen bij het uitvoeren van de vermogenstoets. Het tweede voorstel (artikel II) behandelt het overgangsrecht rond de periode dat de wetwijziging van kracht wordt. Beide voorstellen worden in dit hoofdstuk beschreven.

In het toe te voegen nieuwe lid 5 aan artikel 34 in hoofdstuk 3 van de Participatiewet wordt gedefinieerd welke soorten terugvorderingen en boetes als een fraudevordering moeten worden beschouwd. Het gaat specifiek om:

- terugvorderingen¹ en bestuurlijke boetes² die zijn opgelegd vanwege het niet of niet behoorlijke nakomen van verplichtingen omtrent het verstrekken van inlichtingen over feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op arbeidsinschakeling of het recht op bijstand in het kader van de Participatiewet;
- terugvorderingen en bestuurlijke boetes die zijn opgelegd vanwege het niet of niet behoorlijke nakomen van verplichtingen omtrent het verstrekken van inlichtingen over feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op (de hoogte van) uitkeringen in het kader van SV-wetten die worden uitgevoerd door het UWV (WW, Waz, IOW, WAO, Wajong, WIA, IOAW, IOAZ en Toeslagenwet) en de SVB (AKW, Anw en AOW);
- terugvorderingen en bestuurlijke boetes die door het UWV zijn opgelegd vanwege het niet of niet behoorlijke nakomen van verplichtingen omtrent het verstrekken van inlichtingen die zijn beschreven in de wet SUWI;
- strafrechtelijke geldboetes³ die zijn opgelegd vanwege overtredingen of misdrijven die verband houden met het niet of niet behoorlijk nakomen van verplichtingen omtrent het verstrekken van inlichtingen die zijn beschreven in de Participatiewet en de andere hierboven genoemde socialezekerheidswetten;
- terugvorderingen, geldboetes en bestuurlijke boetes die zijn opgelegd vanwege

¹ De instantie die de bijstand heeft verleend vordert de kosten van bijstand terug voor zover de bijstand ten onrechte of tot een te hoog bedrag is ontvangen als gevolg van het niet of niet behoorlijk nakomen van verplichtingen omtrent het verstrekken van inlichtingen over feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op arbeidsinschakeling of het recht op bijstand.

² De instantie die de bijstand heeft verleend legt een bestuurlijke boete op wegens het niet of het niet behoorlijk nakomen van verplichtingen omtrent het verstrekken van inlichtingen over feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op arbeidsinschakeling of het recht op bijstand.

³ Het betreft hier een geldboete waarvan de hoogte afhankelijk is van de categorie van de gepleegde overtreding of het misdrijf. Zie verder artikel 23 van het wetboek van strafrecht.

het niet of niet behoorlijke nakomen van verplichtingen omtrent het verstrekken van inlichtingen over feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op (de hoogte van) uitkeringen in het kader van SV-wetten die worden uitgevoerd door instellingen in de BES-landen.

Het tweede voorstel behelst het toevoegen van een nieuw artikel 78ee aan hoofdstuk 7a van de Participatiewet. In dit artikel wordt het overgangsrecht voor het uitsluiten van fraudevorderingen bij het uitvoeren van de vermogenstoets geregeld. Het overgangsrecht bepaalt dat fraudevorderingen die voor de inwerkingtreding zijn ontstaan nog wel als schuld in aanmerking moeten worden genomen indien de belanghebbende op de dag van de inwerkingtreding een recht op bijstand heeft. Het overgangsrecht blijft van toepassing zolang dat recht op bijstand bestaat. Fraudevorderingen zijn voor de inwerkingtreding ontstaan indien het *besluit* tot terugvordering of het boetebesluit voor de datum van inwerkingtreding van de wetwijziging is genomen.

De wetwijziging heeft voor SVB-klanten gevolgen voor de vermogenstoets die wordt toegepast in de uitvoering van de AIO-regeling. Deze toets past de SVB toe bij de aanvraagprocedure. De vermogenstoets is mede bepalend voor de eventuele toelating tot het recht op AIO. Wanneer bij een lopend AIO-recht blijkt dat er sprake is van een toename van het vermogen dan wordt er opnieuw een vermogenstoets uitgevoerd teneinde te verifiëren of het recht moet worden voortgezet.

Voor het uitvoeren van de vermogenstoets verzamelen we gegevens over de waarde van bezittingen en schulden van een klant met een lopend AIO-recht of iemand die een aanvraag AIO heeft ingediend. Hierbij tellen de middelen van een eventueel aanwezige partner en ten laste van het gezin komende kinderen van de betreffende persoon ook mee. Als het vermogenssaldo (som van bezittingen minus som van schulden) hoger blijkt te zijn dan het voor de betreffende klant toepasselijke grensbedrag voor vermogensvrijlating dan eindigt het recht op AIO of het wordt niet geopend.

De wetwijziging bepaalt dat schulden die als fraudevordering worden gekwalificeerd niet langer meetellen voor de vermogenstoets tenzij de fraudevordering valt onder het overgangsrecht.

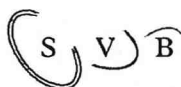
Om vast te kunnen stellen of een schuld die de klant opgeeft al of niet een fraudevordering is heeft de beoordelaar baat bij een landelijk register waarin alle benodigde gegevens zijn verzameld over vorderingen die zijn opgelegd door de instanties die de regelingen uitvoeren die in het nieuw toe te voegen lid 5 in artikel 34 in hoofdstuk 3 van de Participatiewet worden genoemd.

3 DOELSTELLING

Tijdige en juiste implementatie van de voorgenomen wetwijziging.

4 UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN

Deze versie van de informatieanalyse is gebaseerd op het concept voor het wetsvoorstel zoals dat is meegestuurd bij het verzoek om een uitvoeringstoets en de wijzigingen die sindsdien zijn aangebracht in het wetsvoorstel.

Deze informatieanalyse behandelt alleen de gevolgen voor de wijzigingen voor de primaire uitvoering binnen het SV-domein van de SVB.

5 UITGANGSDOCUMENTATIE

- Documentatiemap R208480 U-toets Participatiewet uitsluiten fraudevorderingen van vermogenstoets
- Werkinstructie Vermogenstoets in ParadoCS

Gewijzigde veldcode

6 OPLOSSING

6.1 Beschrijving van de oplossing

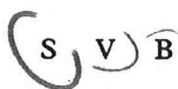
Er verandert als gevolg van de wetswijziging weinig aan de vermogenstoets, behalve dat in het vervolg niet alle door de klant opgegeven schulden meetellen voor het berekenen van het resterende vrij te laten vermogen. De beoordelaar zal bij het behandelen van een aanvraag voor AIO moeten controleren of een door de aanvrager gemelde schuld al of niet moet worden beschouwd als een fraudevordering. Als het een schuld betreft die de SVB zelf aan de aanvrager heeft opgelegd dan kan dit worden geverifieerd op grond van raadpleging van onze eigen administratie in het AA-systeem en het digitale klantdossier in DMS. Als het een schuld betreft die is opgelegd door het UWV, een gemeentelijke sociale dienst of een instelling die SV-wetten in de BES-landen uitvoert dan zullen we dit moeten verifiëren middels raadpleging van een landelijk register met gegevens over fraudevorderingen.

Inmiddels is door het Ministerie SZW, in een overleg met vertegenwoordigers van VNG, UWV en SVB, besloten dat dit register middels een uitbreiding van Suwinet zal worden gerealiseerd. Als na raadpleging van het AxW-systeem of Suwinet niet kan worden vastgesteld of een door de klant opgegeven schuld al of niet een fraudevordering is dan moet contact worden opgenomen met de betreffende klant of met de betreffende instantie die de betreffende vordering heeft opgelegd. Dit is met name het geval als een sanctie is opgelegd door een BES-instelling. Suwinet zal geen gegevens gaan bevatten over vorderingen die zijn opgelegd door een BES-instelling. Als er twijfels zijn omtrent de juistheid van gegevens die de klant ons verstrekt in het kader van de vermogenstoets dan kan er een handhavingsonderzoek worden gestart.⁴ Hiervoor moet een opdracht worden gegeven aan de afdeling handhaving van de SVB. Deze procedure is al ingericht bij de SVB.

Behalve de vaststelling of een schuld al of niet gekwalificeerd moet worden als een fraudevordering is ook van belang of deze al of niet voldoet aan het overgangsrecht (zie hoofdstuk 2). Is dit het geval dan moet de schuld worden meegenomen in de vermogenstoets voor het AIO-recht ook al is vastgesteld dat het een fraudevordering betreft. Dit is de strekking van het overgangsrecht uit artikel II van het wetsvoorstel.

Als wordt vastgesteld dat een schuld betrekking heeft op een fraudevordering en deze

⁴ De serviceteam medewerker raadpleegt het AA-systeem en Suwinet. Hij of zij neemt ook contact op met de klant of de instantie om aanvullende stukken te verkrijgen m.b.t. de vordering. Als er dan steeds nog sprake is van een fraudevermoeden (bijvoorbeeld m.b.t. de geleverde stukken) dan kan een handhavingsonderzoek worden gestart.

voldoet niet aan het overgangsrecht dan mag de schuld niet worden meegenomen in de vermogenstoets voor het AIO-recht.

De controle of een door de klant opgegeven schuld al of niet betrekking heeft op een fraudevordering is een nieuw element in de vermogenstoets. Voor de controle moet het AA-systeem of Suwinet worden geraadpleegd. We gaan ervan uit dat dit ongeveer 5 minuten extra tijd zal vergen in de doorlooptijd van de vermogenstoets. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de huidige normtijd voor het uitvoeren van een vermogenstoets (28 minuten) volstaat.

Een te verwachten gevolg van de wetswijziging is dat we meer aanvragen voor AIO-recht zullen moeten gaan afwijzen vanwege een te hoog vermogen. Tevens zullen we vaker dan nu genoodzaakt zijn om een lopend AIO-recht te beëindigen om dezelfde reden. Dit is uiteraard een beoogd effect van de wetswijziging. We verwachten ook dat als gevolg van de wetswijziging het aantal bezwaar- en beroepszaken zal toenemen.

De SVB verwacht dat bij de meeste (potentiële) AIO-klanten die door de wetswijziging zullen worden geraakt bezittingen van onroerend goed (met name in het buitenland) een rol zullen spelen. De wet schrijft voor dat een (potentiële) AIO-klant van wie het vermogenssaldo hoger is dan de toepasselijke vermogensvrijlatingsgrens eerst moet interen op het eigen vermogen voordat er eventueel (weer) sprake kan zijn van recht op AIO. Dit houdt in dat er eigen bezittingen zijn die te gelde moeten worden gemaakt ten behoeve van het levensonderhoud. Als het bezit onroerend goed betreft (b.v. een huisje of een stukje land) is dat niet altijd per direct mogelijk. Indien de klant een woning in Nederland bezit die hij of zij op dat moment zelf bewoont dan kan er een verplichting worden opgelegd om deze te gelde te maken.⁵

Onder degenen die worden geraakt door de wetswijziging zijn klanten die bezit hebben alsook een schuld die betrekking heeft op een fraudevordering. Daardoor ontstaat er mogelijk geen AIO-recht omdat het vermogenssaldo hoger is dan het resterende vrij te laten vermogen. Hij of zij moet nu interen op het eigen vermogen.

Een belangrijk aspect in de Participatiewet is dat de klant een eigen verantwoordelijkheid heeft om te voorkomen dat hij of zij onnodig beroep doet op de bijstand en dat hij of zij daarop kan worden aangesproken als er een gegronde vermoeden bestaat dat hij of zij daarin tekortschiet. Zo heeft de klant een inspanningsverplichting om het eigen vermogen te gelde te maken. De SVB maakt hierover afspraken met de klant en verwacht ook dat deze afspraken worden nagekomen.

Als blijkt dat de klant wel zijn of haar best heeft gedaan om een bezit te verkopen maar dat dit om de een of andere reden niet lukt, dan stellen op enig moment vast dat dit object niet te gelde kan worden gemaakt. Dit betekent dat deze klant niet in redelijkheid kan beschikken over het vermogen dat 'vast' zit in het betreffende object. De waarde van het object telt in dat geval niet mee bij de vermogenstoets. De klant zal in de meeste gevallen recht op AIO krijgen op grond van de hoofdregel.

Als de klant de gemaakte afspraken niet nakomt of onjuiste informatie verstrekt dan kan de SVB besluiten om bijstand niet te verlenen. Het is echter ook mogelijk dat we in dit soort situaties moeten vaststellen dat er sprake is van een schrijnend geval waarin een klant in de problemen komt met het voorzien in zijn of haar levensonderhoud door

⁵ In principe kennen we voor situaties van eigen woning bezit de zogenaamde krediethypotheek. De klant krijgt dan iedere maand een bedrag in de vorm van een lening op basis van een hypotheek. De lening wordt dan afgelost op het moment dat het huis wordt verkocht.

het wegvallen of het niet verkrijgen van bijstand, al of niet in combinatie met een op-eenstapeling van schulden. De wetswijziging kan als effect hebben dat we dergelijke situaties vaker dan nu zullen gaan tegenkomen. Mogelijk zullen we daardoor vaker een beroep moeten doen op artikel 16 van de Participatiewet (verlening van bijstand vanwege zeer dringende redenen). Deze voorziening bestaat nu ook al en wordt alleen in uitzonderlijke situaties toegepast.

Het is moeilijk aan te geven hoeveel klanten van de SVB specifiek door de wetswijziging zullen worden geraakt. In principe komen alle AIO-klanten die de mededelingsplicht overtreden hiervoor in aanmerking. De SVB legt eventueel een boete op als een klant door verwijtbaar gedrag, zoals het niet doorgeven of het niet tijdig doorgeven van bepaalde informatie of het doorgeven van onjuiste informatie, ten onrechte een uitkeringstermijn heeft ontvangen of een uitkeringstermijn heeft ontvangen met een te hoog bedrag. De terugvordering van het teveel of ten onrechte betaalde bedrag alsook de eventueel opgelegde boete beschouwen conform de wetswijziging we allebei als fraudevorderingen.

De SVB heeft over de periode vanaf 2010 een steekproef uitgevoerd op 218 gevallen die zijn geselecteerd als mogelijke gevallen waarbij een nieuw AIO-recht is ontstaan na het ontdekken van verzwegen vermogen. Er werden 3 gevallen gevonden waarbij de som van het resterende terug te vorderen bedrag en het nog openstaande bedrag van de boete dusdanig hoog bleek te zijn dat waarschijnlijk als gevolg hiervan het vermogenssaldo onder de vrijlatingsgrens uit gekomen zal zijn. Geëxtrapoleerd komt dit neer op in totaal 24 gevallen waarbij de fraudeschuld mogelijk heeft gezorgd voor een nieuw AIO-recht. Per jaar zijn dat 2 of 3 gevallen.

Alles overwegend verwachten we dat de wetswijziging een beperkt effect heeft op de uitvoeringskosten. Er zullen meer AIO-aanvragen worden afgewezen vanwege fraudevorderingen en er zullen om dezelfde reden meer lopende rechten worden beëindigd. Mede daardoor zullen meer bezwaar- en beroepszaken worden ingediend. Er zullen ook meer klanten worden verplicht om te gaan interen op het eigen vermogen. Maar er zullen waarschijnlijk ook meer AIO-aanvragen worden toegekend om zeer dringende redenen omdat we onze klanten ook niet helemaal aan hun lot kunnen overlaten. Hoe alle genoemde effecten zich tot elkaar verhouden is op dit moment moeilijk in te schatten. Wij verwachten dat ze min of meer tegen elkaar zullen wegvallen.

Voor het implementeren van de wetswijziging moeten enkele wijzigingen in informatiesystemen van de SVB worden doorgevoerd.

Gegevensuitwisseling met andere SV-instanties omtrent fraudevorderingen

Het Ministerie SZW heeft met vertegenwoordigers van UWV, SVB en VNG afgesproken dat de onderlinge gegevensuitwisseling omtrent fraudevorderingen zal worden gerealiseerd middels een uitbreiding van Suwinet. De SVB levert momenteel dagelijks al gegevens over fraudevorderingen van AIO-klanten aan Suwinet. Dit zullen we in de toekomst ook voor AOW-, Anw- en AKW-klanten gaan doen. Het UWV en de gemeenten zullen gegevens gaan leveren over fraudevorderingen die zij aan hun eigen klanten hebben opgelegd.

Voor de SVB heeft deze afspraak als consequentie dat het proces waarmee dagelijks gegevens aan Suwinet worden geleverd moet worden aangepast.

Rapportage over geconstateerde fraudevorderingen aan het ministerie SZW

Het ministerie SZW wil graag periodiek worden geïnformeerd over het aantal gevallen waarbij de SVB bij het uitvoeren van de vermogenstoets vaststelt dat een klant een

fraudevordering heeft opgegeven. Hiervoor moet een aanpassing worden gedaan in een of meer informatiesystemen van de SVB.

Consequenties van de wetwijziging voor de uitvoeringskosten

Er wordt onderscheid gemaakt in eenmalige en structurele consequenties.

Eenmalig:

- Het functionele proces voor het dagelijks aanleveren van gegevens vanuit het AxW-systeem aan Suwinet moet worden aangepast. Zie verder: § 6.5.
- De gevallen waarbij tijdens het uitvoeren van de vermogenstoets wordt vastgesteld dat een klant een fraudevordering heeft opgegeven moeten worden 'geoormerkt' zodat erover kan worden gerapporteerd aan het ministerie SZW. Er zijn verschillende oplossingsvarianten mogelijk die t.z.t. nader tegen elkaar zullen worden afgewogen. Voorlopig nemen we een globale schatting voor de kosten van deze aanpassing op in § 6.16.
- De werkinstructies in Paradoxs over de vermogenstoets AIO moeten worden gewijzigd. Zie verder: § 6.6.
- Gezien het geringe aantal klanten dat door deze wetwijziging wordt geraakt en de gevoeligheid van de materie overweegt de SVB om uitsluitend een informatief bericht over de wetwijziging op te nemen op svb.nl. Er zal geen informatieve mailing worden uitgevoerd over de impact van de wetwijziging.
- Er moeten mogelijk tekstuele aanpassingen worden doorgevoerd in de toewijzings-, afwijzings- en beëindigingsbeschikkingen voor AIO. Zie verder § 6.14.
- Er zijn geen consequenties voor de bestaande handavingsprocedures.

Structureel:

- Beoordelaars hebben 5 minuten extra tijd nodig voor het uitvoeren van de vermogenstoets omdat ze opgegeven schulden moeten onderzoeken op mogelijkheid van fraudevordering. De vermogenstoets voor de AIO heeft nu een normtijd van 28 minuten. We gaan er vooralsnog vanuit dat deze normtijd nog steeds volstaat.

6.2 Risicoanalyse

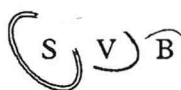
Er zijn geen bijzondere risico's onderkend.⁶

⁶ Het volgende commentaar is afkomstig van Paul Burrough van de afdeling Handhaving van de SVB: "Wat [handhaving betreft] verandert [er] niets. Het risico van verzwegen vermogen wordt niet groter (ook waarschijnlijk niet kleiner). Het enige wat verandert, is dat een eenmaal ontdekt vermogen (voor zover boven de grens) voortaan niet meer meetelt voor de vermogenstoets waardoor de persoon met het vermogen geen AIO opnieuw kan aanvragen tot het vermogen (in voldoende mate) te gelde is gemaakt ter aflossing van de schuld."

De pijn zit volgens mij alleen in "het redelijkerwijs kunnen beschikken over een middel":

"Het is in bepaalde situaties complex om vast te stellen of redelijkerwijs over een middel kan worden beschikt en of het vermogen, gebonden in dit bezit, te gelde kan worden gemaakt. Het is afhankelijk van de specifieke en individuele situatie van de belanghebbende. Het is expliciet aan de uitkeringsinstantie om de situatie per geval, met maatwerk te beoordelen. Dit betreft een bestaande taak die niet verandert door de wetwijziging."

Dit is een probleem van de uitvoering (ST dienstverlening), (...) geen handavingsprobleem."

6.3 Administratieve organisatie

Er vinden geen wijzigingen plaats in de administratieve organisatie

6.4 Informatiebeveiliging

Voor de gegevensuitwisseling voor fraudevorderingen middels een uitbreiding van Suwinet zal een PIA moeten worden uitgevoerd. We gaan ervan uit dat dit in ieder geval de verantwoordelijkheid is van het Ministerie SZW. De SVB zal daarnaast een eigen PIA uitvoeren.

6.5 Systeem

Het functionele proces FUPCAS01 (Service raadplegen gegevens voor Suwinet) moet worden aangepast. Momenteel leveren we dagelijks uitsluitend voor AIO-klanten gegevens omtrent vorderingen aan Suwinet. Dit zal in het vervolg ook moeten gebeuren voor AOW-, Anw- en AKW-klanten.

Per klant moeten de volgende gegevens moeten worden aangeleverd:

- Identificatienummer vordering (BSN)
- Datum besluit vordering (= datum registratie verrekeningsgrondslag SVB)
- Code reden vordering (afgeleid uit soort verrekeningsgrondslag SVB)
- Bedrag aanvang vordering (= totale bedrag van de vordering)
- Code status vordering (wordt afgeleid uit de terugvorderingsprocedure)
- Bedrag saldo vordering (= nog openstaande saldo van de vordering)
- BSN partner binnen vordering
- Indicatie recidive
- Indicatie robuuste incasso (geeft aan of er een terugbetalingsregeling is)
- Code hoogte bestuurlijke boete
- Code soort sanctie

Het gevraagde attribuut 'Datum onherroepelijk' levert de SVB niet omdat het niet wordt vastgelegd. We gaan ervan dat dit geen probleem is omdat het een optioneel attribuut betreft.

6.6 Instructie

Er moeten een tweetal werkinstructies structureel worden aangepast:

- Vermogenstoets (juridisch)
- Vermogenstoets (proces)

In beide werkinstructies moet het begrip fraudevorderingen worden toegevoegd en welke consequenties dit heeft voor het uitvoeren van de vermogenstoets. In de juridische instructie moet worden beschreven wat we precies onder een fraudevordering verstaan alsook wat het overgangsrecht inhoudt. In de proces instructie moet worden beschreven hoe we een fraudevordering kunnen herkennen en hoe hiermee moet worden omgegaan bij het uitvoeren van de vermogenstoets. Ook moet worden beschreven hoe en waar informatie over fraudevorderingen kan worden ingewonnen (Suwinet en AxW-systeem).

Er hoeven geen eenmalig te gebruiken werkinstructies te worden ontwikkeld.

6.7 Infrastructuur

Er zijn geen consequenties onderkend voor de infrastructuur.

6.8 Juridisch

JZ levert een eigen bijdrage aan de uitvoeringstoets. Deze informatieanalyse wordt afgestemd met JZ.

6.9 Opleiding

Er zijn geen opleidingen nodig.

6.10 Organisatie

Er zijn geen consequenties onderkend voor de organisatie.

6.11 Personeel

Er zal ongeveer 5 minuten extra tijd nodig zijn voor het afhandelen van een vermogenstoets. We verwachten dat dit met de huidige personeelsbezetting moet kunnen worden opgevangen.

6.12 Huisvesting

Er zijn geen consequenties onderkend voor de huisvesting.

6.13 Consequenties voor de klanten

- Meer afwijzingen van aanvragen voor AIO
- Vaker beëindigen van lopende AIO-rechten
- Meer bezwaar- en beroepszaken
- Het zal vaker voorkomen dat een klant moet interen op het eigen vermogen
- Mogelijk vaker toekennen van AIO-rechten op grond van artikel 16

De SVB verwacht dat jaarlijks in 2 of 3 gevallen geen (nieuw) AIO-recht zal worden toegekend vanwege een opgegeven fraudevordering..

6.14 Klantcommunicatieproducten

Uitgezocht zal nog worden of er consequenties zijn voor klantcommunicatieproducten. In de afwijzingsbeschikking AIO moet een tekstblok worden toegevoegd waarin we iets vermelden over opgegeven fraudevorderingen. In de toekenningsbeschikking AIO zou de grondslag vermeld moeten worden in de situatie waarin we de AIO-recht toewijzen op grond van artikel 16.

6.15 Communicatie richting vestigingen

Deze informatieanalyse wordt afgestemd met de betrokken proceseigenaren. Medewerkers op de vestigingskantoren worden geïnformeerd via de paragraaf "Wat is nieuw" bij de publicatie van de aanpassingen in ParadoCS.

6.16 Kosten en baten

Implementatiekosten

Activiteit	Door wie	Uren	Schaal
Gegevensuitwisseling over fraudevorderingen			
- FO	ICT	16	9
- TO en Bouw	ICT	40	8
- Systeemtest	ICT	40	7
- Acceptatietest	DSV	20	7
- Ketentest met BKWI	ICT	20	7
Rapporteren over fraudevorderingen			
- FO	ICT	8	9
- TO en Bouw	ICT	20	8
- Systeemtest	ICT	20	7
- Acceptatietest	DSV	10	7
- Ketentest met ministerie SZW	ICT	10	7
Aanpassing Paradoxs	IKO	16	10
Aanpassing Klantproducten	ODK	32	10

6.17 Algemene bevindingen

Conform de opdracht is de uitvoerbaarheid van de wetswijziging beoordeeld op de volgende criteria:

- *Uitvoerbaarheid*
De gevraagde wijzigingen zijn prima uitvoerbaar.
- *Handhaafbaarheid*
Geen probleem
- *Haalbaarheid beoogde invoeringsdatum*
De SVB heeft 3 maanden nodig om de wetswijziging te implementeren.
- *Effecten voor de klant*
Zie § 6.13.
- *Effecten op de benodigde capaciteit*
Zie § 6.16.
- *Eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten*
Eenmalig: zie § 6.16.
Structureel: de effecten blijven waarschijnlijk beperkt
- *Effecten op regeldruk (administratieve lasten)*
Zie § 6.11.
- *Gevolgen voor de verantwoordings- en beleidsinformatie*
Zie § 6.5
- *Implementatie/risico's/control*

Zie § 6.2.

➤ *ICT/IV*

Zie § 6.5 en 6.6.

➤ *Gegevensuitwisseling*

De uitwisseling van gegevens over fraudevorderingen tussen het UWV, de SVB en de gemeenten zal worden ingericht middels Suwinet. SVB gaat behalve van AIO-klanten ook vorderingsgegevens leveren van AOW-, Anw- en AKW-klanten.

